

Tankönyvek késésben

Nemrégiben olvashattak lapunkban arról, hogyan készül Csongrád, Békés, Bács-Kiskun és Jász-Nagykun-Szolnok megye legnagyobb tankönyvterjesztője, a szegedi székhelyű Lombard-Könyvház Kft. az iskolakezdésre.

Bálint Ákos igazgató tegnap érdeklődésünkre elmondta, hogy a főszállítást augusztus 22-én kezdik, és terveik szerint szeptember 2-án fejezik be. A késve megjelenő tankönyveket várhatóan szeptember utolsó hetében szállítják ki az általános- és középiskolákba. „Ha esetleg még később is jelennek meg könyvek, akkor azokat megjelenés után azonnal szállítjuk. Amennyiben iskolai alapmegrendelés teljesítéséről van szó, akkor természetesen a plusz kiszállítást, postázást a saját költségünkön hajtjuk végre.” Bálint közölte: a hiányok

pótlására, esetleges nyomdai megjelenésre vonatkozóan még nem kaptak pontos információt a Nemzeti Tankönyvkiadótól. Tájékoztatót viszont azokról a tankönyvekről, melyeknél a teljesítetlen iskolai igény nagyobb mint a Lombard-Könyvház Kft jelenlegi készlete. A hiányzó tankönyvek listája: általános iskola – második és negyedik osztályos matematika könyv, negyedik osztályos olvasókönyv, ötödik osztályos irodalomkönyv, valamint nyolcadik osztályos biológia, illetve történelem könyv; középiskola – első osztályos nyelvtan- és történelem könyv, második osztályos irodalmi szöveggyűjtemény és harmadik osztályos kémia, illetve történelem könyv. Megtudtuk, hogy az említettek túl még közel százféle könyvből van kisebb-nagyobb (10 és 1000 példány közötti) hiánya a Lombard-Könyvház Kft.-nek.

Sz. C. Sz.

Leváltották a Temesvári Opera igazgatóját Pesti tollakkal ékeskedett...

A román művelődésiügyi miniszter leváltotta a Temesvári Opera igazgatóját, egy áprilisi plágium-ügy „hősét.” Virgil Bosát, akinek intézménye tavasszal Brüsszelben a budapesti Operaház „tollaival próbált ékeskedni”.

Bosa menesztése áprilistól várattott magára, ekkor kéveregett ugyanis az általa vezetett intézmény botrányos plágium-ügybe. Április 15-én Brüsszelben turnézott a temesvári operatársulat. A belgiumi fővárosban a temesváriak önállóan a Don Giovannit, a budapesti Operaházzal közösen pedig a Varázsfuvolát mutatták be.

A fellépés temesvári szervezője, hogy vonzóbbá tegye a Bega-partiak előadásait, a budapesti Operaház előadásaként próbálta „eladni” a temesvári-

ak Don Giovanniját is. A ki-nyomtatott plakátokon és a műsorfüzetben a szereplők nevét is magyar helyesírással közzölték – írja az esetről a Romániai Magyar Szó című bucaresti magyar nyelvű napilap szerdai száma.

A plágium e ritka fajtájáról – hiszen saját művét másnak tulajdonította – a temesvári operaház igazgatója is tudott, ám Bosa igazgató a „csúsztatás” ellen semmit sem tett.

A brüsszeli közönségnek az előadás szünetében Mihai Claudiu Cristea, a Timisoara című temesvári lap újságírója jelentette be a csalást.

Marin Sorescu román művelődésiügyi miniszter hat hónapra a Temesvári Opera élére ideiglenesen Ion Iancut nevezte ki.

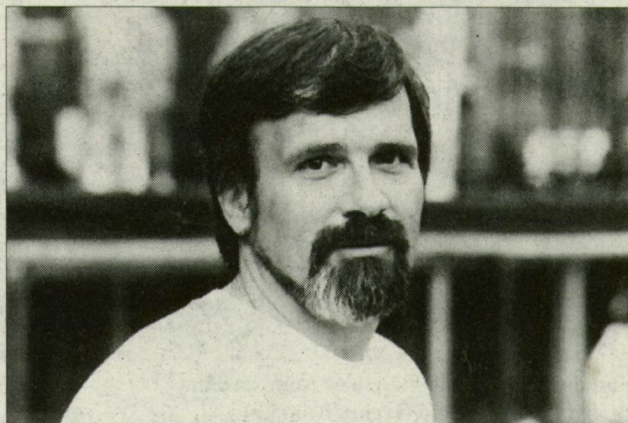
■ Maklár László, mint örök visszatérő, jól ismeri a Dóm tér adottságait. Tudja, milyen nehezségekkel jár a szabadtérben is élvezhető, harmonikus, szép hangzást produkálni. Ismeri az opera-, az operett-, a musical előadások itteni buktatóit. Sok év alatt kipróbált egy tucat rendezőt, pontosan megtanulta, milyen ütemezésben szabad dolgozni, milyen energiabeosztással érdemes élni a szegedi munkanapok idején. Azt gondolná az ember, hogy túl nagy meglepetés már nem érheti itt a karnagy urat. A próbaközi beszélgetésből mégis az derült ki, Maklár László idén kissé csalódott és keserű.

■ Nyolc estén át figyeltük a Miss Saigon nyílvános próbáin Önt. Öt-hat órát koncentrált, vezényelt, ismételt kitaróan és türelmesen. Egyetlen dolog tudta csupán kihozni a sodrából: a technika.

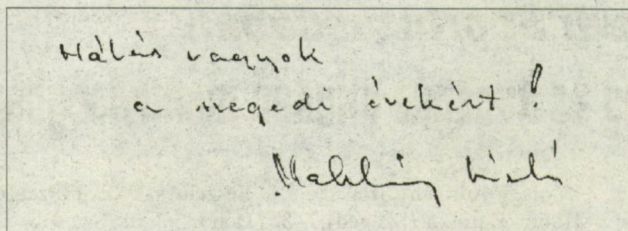
– Sajnos ki vagyunk szolgáltatva a hangosításnak. Három hónapi kemény munkánk mehet tönkre amiatt, hogy Magyarországon nem létezik jó technika. A szerző a musicalt eleve úgy komponálta, hogy bekalkulálja a megfelelő elektroakusztikát is. Mi a hangtechnikát illetően sok évvel vagyunk lemaradva a világ mögött. A káosz, a hangzavar, a bűgös szörnyen megvisel, a nagy csöndek is jó lenne hallani. Londonban azért megyek be egy-egy előadásra, hogy süttőgő pianissimókat is halljak. A Soho és Broadway plakátjaira, a producer és a rendező mellett tudja kinek a nevét nyomják legnagyobb betűkkel? A tonedesignernek. Ennyire fontosnak tartják a hangzásért felelős személyt. Nálunk amolyan magyar pingpong zajlik. Mindenki a másikat hibáztatja a malőrök miatt. A koprodukciók időszakát éljük s a több gazda között, a nem megfelelő szerződések miatt, ezer helyen csúszhat el a felelősség.

A szegedi nyár albuma

„A csöndek is jó lenne hallani” – mondja Maklár karnagy úr

Fotó: Révész Róbert

■ Láttam a Macskák egyik 83-as előadását, ahol Ön monitóról vezényelt. A kívülálló azt kérdezheti, minek egy playback produkcióhoz karnagy?

– Az első előadásokon még szükségük volt rám a szereplőknek. Én nem igazán élveztem a dolgot, mert a monitor miatt nem volt igazi kapcsolat közöttünk. És én a személyes kontaktust nagyon fontosnak tartom. Ha van rá mód, szeretek a muzsikusok, énekesek szemébe nézni, miközben dirigálok. Az együttműködés során igyekszem úgy szigorú lenni, hogy közben simogassak. A művészeket, a szereplőket nagyon kell szeretni. Borzasztóan érzékenyek, sérülékenyek. Nem szabad őket nagy plénum előtt megségye-

níteni. Hiszek abban, hogy hangos szó nélkül is lehet jó eredményt elérni.

■ Ön a könnyűműfaj sztárja lett Magyarországon. Ismerjük a szakma véleményét az operetről, a musicalről. Mit gondol ezekről?

– Jó hogy ezt kérdezi, legalább alkalmam adódik, hogy elmondjam, a világban sehol nem nevelik ilyen sznobnak a művészeket, mint Magyarországon! Lelki szegénynek tartom azokat, akik csak a komoly zenét hajlandók megszólaltatni. Minden valamire való muzsikus tudja, hogy nem létezik külön egyik, vagy másik zene. Csak jó és rossz muzsika van. Bernstein életműve erre a legjobb példa. Egy másik probléma, hogy az operettet nálunk az elmúlt évtizedekben

teljesen eltorzították. A Honthy Hanna-féle felfogásban amolyan csicsergő, geil gyomorrontás lett belőle. Lehár és Kálmán annak idején nem egészen ilyennek gondolták a dolgot. Ezt Nádasdy Kálmántól, a műfaj legavatottabb szakértőjétől olvastam.

■ A Miss Saigon zenéje többféle muzsikából szövődik össze. A tipikus amerikai slágerek között Puccini-hatásról árulkodó zenei részleteket fedezhetünk föl, néha még a Mosoly országa dallamait is hallani véljük, sőt itt-ott Bartók mandarinja, kékszállója is eszünkbe jut.

– Ezen nem kell meglepődni. A legjobb amerikai és angolszász zenés művek mind eklektikusak. Úgy azok, hogy közben egyfajta stílárius egység fedezhető fel bennük. Azt szoktam mondani, hogy a Puccini utánérzések korát éljük. Tele vagyunk romantikus vágyakkal, az egész világ igénye: kicsit feloldódni az operettenben. A Miss Saigon sem igazán musical, inkább afféle huszadik századi operett. Én mindenevő vagyok, minden igényes és szép muzsikát szeretek. Ez az évem egyébként Puccinival folytatódik, őszől a Pillangókisasszonyt csináljuk. Először Győrben, Imre Zoltán rendezésében, utána pedig Szegeden, Kerényi Miklós Gáborral. A címszereplő mindkét helyen Frankó Tünde lesz.

Pacsika Emília

■ „A kötés úgy tartozik a könyvhöz, mint a ruha az emberhez” – idézi Goethét a Somogyi-Könyvtár nyári kiállításának rendezője Csúri Károlyné Szökefalvi-Nagy Erzsébet, aki a régi könyvek tudósaként a muzeális gyűjtemény gazdája a Somogyiban. Ahogy az öltözködés divatirányzatokat követ, ugyanígy követi a kötéstörténet is a képzőművészet nagy stíluskorait – teszi hozzá, amint megállunk a gótika, a reneszánsz, a barokk könyvművészet remekait bemutató tárlóknál.

(Az elektronikus úton továbbított információk korában, így a nyári hőhullámban, amikor meg sem gondolva, mit mondunk, szidjuk a számítógépet, merthogy „lelassult” – szinte elképzelhetetlen számunkra egy középkori könyvműves mesternek a napi munkája.)

A könyv fatábláját borító bőr mezőjét átlósan osztották; az apró romboidok mindegyikébe a dísznek csak egyetlen elemét tudták beütni a réz, vagy bronz „egyébélyegzővel”. Hányszor kellett pontosan a megfelelő helyre ütni a bélyegzőt, hogy az önmagába zárt kis minta kialakuljon? És hány romboid volt a nagy fatáblán? S akkor még nem szoltunk a gerincről, ahova szintén ütöttek bélyegzőt. Nem akár-

Kiállítás a Somogyi kincseiből Könyvek aranyban, bársonyban, csipkében, bőrben

Fotó: Schmidt Andrea

milyen, minden műhely mást – erről ismerték fel, hol készült a könyv. A legkorábbi európai kötések a VII. századból maradtak fenn, a szegedi könyvtár kincsei között a legidősebb könyvkötések az 1400-as évek-ből valók.

(Vajon hol lesznek századok

múltán azok a betűsorok, amelyek most pötyögöttünk? Hol lesz ennek a „mindentudó” számítógépnek a memóriája – akár csak tíz év múlva?)

A reneszánsz-kori mester már spórolni kezdett az idővel meg a saját energiáival: az egyesbélyegző helyett présle-

mezt és görgetőt használt, ezzel a díszek egész sorát képes volt egyszerre a jóval finomabb bőrre nyomni. Ráadásul nem óhajtotta, hogy mives munkája beleolvadjon a többébe, akarta, hogy tudják, ki-csoda ő – szignálta a lemezeket és a görgetőket. Az utókor

rendszerető német polgárai szerkesztettek is egy négy kötetes mutatót, benne az egykori műhelyek azonosítására szolgáló összes gótikus bélyegzővel.

(Boldog idők, amikor csak úgy, egyszerű elhatározás és sok éves munka árán a világot átfogó adatbázist lehetett készíteni...)

A kiállítás szemet gyönyörködtető, gazdagságról beszédes darabjai a barokk díszkötések. Pontozott bélyegzőt használtak, azaz a gyönyörű bordó bőrre felvitt minta kontúrja nem vonalakból, hanem pontok sorozatából állt. A leggyakrabban legyezőmintát, vagy csipkeszerű díszítést alkalmaztak, dús aranyozással. A szaknyelvben poncolásnak nevezik a pontozott díszítést, amelyet egy idő után a könyvtest metszéseinak díszítésére is használtak – a márványozás és az aranyozás mellett.

(El tudják képzelni? A szorosán záruló könyvlapok védelmét szolgálta elsősorban, hogy a metszést is befestették – nehogy belemenjen a por; aztán ez nem volt elég, apró tüvel

mintát, mondjuk egy cizellált monogramot szurkáltak az aranyozott metszésekre... Alighanem az a legkevesebb, hogy a mester a nevének megjegyzését óhajtotta.)

Nehéz eldönteni, a díszek, vagy a kötésre használt anyagok az érdekesebbek ezen a kiállításon? Alighanem a kettő együtt. Mégis a leginkább bámulatra méltó az a reneszánsz-kori velencei papír, ami századok múlva is olyan tartást ad a könyvnek, mintha legalábbis fatábla, vagy bőr lenne. Jóval későbbi, 18. századi rokonai a festett, márványozott papírok: olyan hatást tesznek, mint a batikolt textil.

Az egyedi könyvkötéseket a 19. század utalta a kuriózumok közé; a gépi, kiadói kötések térnyerése óta teret nyertek az izlésifancos epigonok is – de a technikai magasiskolát képviselő, a könyv tartalmához illő remek díszkötések is.

A Somogyi művészi kötések bemutató kiállítása folytatása a tavalyinak, az ugyancsak a nyári fesztivál idején megrendezett tárlatnak, amely az akkor 110 éves intézmény könyvtörténeti ritkaságaiból mutatott értékeket. Jövőre nyomdászattörténeti kiállítást terveznek.

S. E.